

Agència de
Residus de
Catalunya

“ELS SUBPRODUCTES: RECURSOS I OPORTUNITATS. CASOS PRÀCTICS”

Ignasi Mateo

Àrea de Prevenció i Foment del Reciclatge

Auditori CosmoCaixa

Barcelona, 5 de maig de 2010

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

- Marc legal del subproducte (definició i normativa aplicable)
- Tramitació administrativa dels subproductes
- Els subproductes a Catalunya (tipus i quantitats)
- Avantatges de la gestió d'un residu com a subproducte
- Promoció i ajuts (Borsa de Subproductes de Catalunya (BSC), butlletí de la BSC i subvenció matèries recuperades-subproductes).

1) La definició del subproducte (a efectes de la seva gestió) es troba al Decret legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora dels residus (1993):

b) Subproductes: els residus que es poden utilitzar directament com a primeres matèries d'altres produccions o com a substitut de productes comercials i que són recuperables sense necessitat de sotmetre'ls a operacions de tractament.

2) La **gestió de residus com a subproductes** s'estableix a l'article 29 del Decret 93/1999, sobre procediments de gestió de residus:

A nivell estatal no coneixem cap altra normativa que defineixi explícitament la gestió dels subproductes.

Article 29

Gestió de subproductes

29.1 La gestió dels residus que s'utilitzin com a substituïts de productes comercials i/o de primeres matèries i que siguin recuperables sense necessitat de sotmetre'ls a operacions de tractament, exceptuant els residus que siguin aplicats en un sòl en l'ús agrícola o en profit de l'ecologia, queda exclosa del compliment de les disposicions del capítol 5 d'aquest Decret, tot seguint el procediment següent:

El productor o posseïdor i el receptor d'un residu han de comunicar a la Junta de Residus per a la corresponent declaració de subproducte la còpia del contracte subscrit entre ambdues parts en què s'acordi la compravenda del residu i una memòria explicativa en què es faci constar la seva descripció i composició, la descripció del procés receptor i de la primera matèria a substituir.

A nivell europeu la Directiva 2008/98/CE, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus conté una **definició de subproducte**:

*Substància o objecte, resultant d'un procés de producció, que com a finalitat primària no tingui la producció d'aquesta substància, pot ser considerada com a subproducte i **no com a residu**, únicament si es compleixen les següents condicions:*

- 1) És segur que la substància s'utilitzarà i el seu ús és legal i no produirà impactes generals adversos pel medi ambient o la salut humana.*
- 2) Podrà ser utilitzada directament pel receptor sense cap procés de transformació posterior diferent de la pràctica industrial normal*
- 3) La substància es produeix com a part integrant en un procés de producció*

Aquesta Directiva s'ha d'incorporar al Dret nacional abans del 12 de desembre de l'any 2010.

La Directiva preveu que la identificació dels subproductes sigui *una decisió harmonitzada a nivell comunitari*.

La transposició de la Directiva de Residus haurà de determinar millor el mecanisme de classificació com a subproducte.

Artículo 5

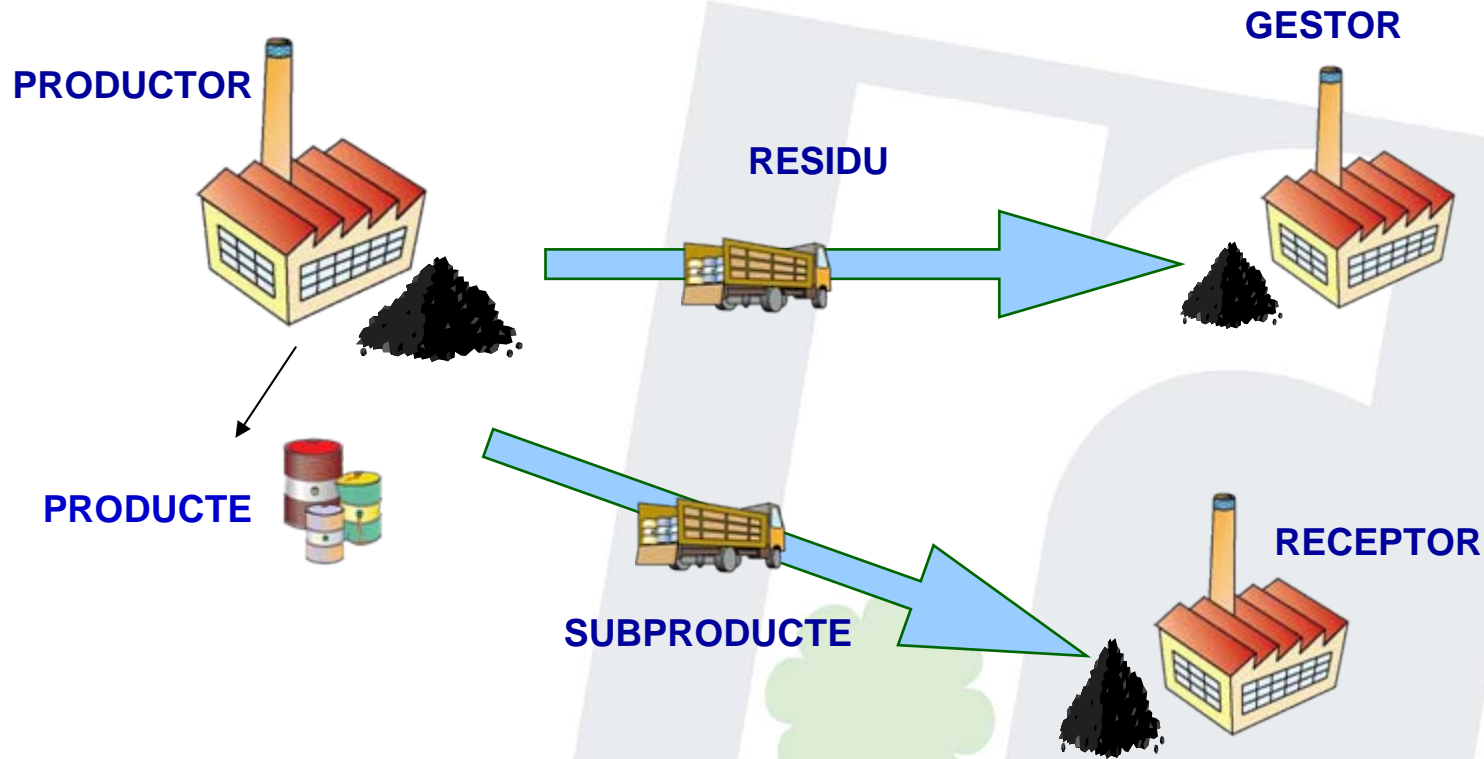
Subproductos

1. Una sustancia u objeto, resultante de un proceso de producción, cuya finalidad primaria no sea la producción de esa sustancia u objeto, puede ser considerada como subproducto y no como residuo con arreglo al artículo 3, punto 1, únicamente si se cumplen las siguientes condiciones:

- a) es seguro que la sustancia u objeto va a ser utilizado ulteriormente;
- b) la sustancia u objeto puede utilizarse directamente sin tener que someterse a una transformación ulterior distinta de la práctica industrial normal;
- c) la sustancia u objeto se produce como parte integrante de un proceso de producción; y
- d) el uso ulterior es legal, es decir la sustancia u objeto cumple todos los requisitos pertinentes para la aplicación específica relativos a los productos y a la protección del medio ambiente y de la salud, y no producirá impactos generales adversos para el medio ambiente o la salud humana.

2. Basándose en las condiciones establecidas en el apartado 1, podrán adoptarse medidas para determinar los criterios que deberán cumplir las sustancias u objetos específicos para ser considerados como subproductos y no como residuos, tal como se contempla en el artículo 3, punto 1. Dichas medidas, concebidas para modificar elementos no esenciales de la Directiva complementándola, se adoptarán con arreglo al procedimiento de reglamentación con control al que se hace referencia en el artículo 39, apartado 2.

Tramitació del subproducte

La gestió d'un residu com a subproducte és alternativa a la gestió a través d'un gestor autoritzat.

El subproducte s'ha de veure com un **RECURS** que **substitueix el consum d'una matèria primera** en el receptor.

Tramitació del subproducte

Perquè un residu es pugui gestionar com a subproducte cal disposar de la **resolució de l'Agència de Residus de Catalunya que el declara com a subproducte**. Per això cal presentar la següent documentació:

PRODUCTOR

SUBPRODUCTE

RECEPTOR

- 1) Sol·licitud de gestió com a subproducte
- 2) Contracte entre el productor i el receptor
- 3) Memòries explicatives del productor i receptor

RESOLUCIÓ DE
GESTIÓ COM A
SUBPRODUCTE

Tramitació del subproducte

- Caldrà presentar una **anàlisi del residu** en cas que aquest residu no es pugui identificar mitjançant simple observació. Cal que l'analítica demostrï que s'està substituint a una matèria primera en el procés receptor (no la caracterització d'entrada a abocador)
- L'ARC examinarà aquesta documentació i emetrà una **resolució** declarant favorable o desfavorable la gestió del residu com a subproducte. En els casos (alimentació animal, activitats extractives, fabricació fertilitzants, etc.) en que hi ha **normativa específica** que afecta a la gestió del residu, es fa la consulta a l'administració competent per tal que es manifesti.

Tramitació del subproducte

- La declaració de subproducte té una **vigència màxima de 5 anys** (després cal sol·licitar-la de nou)
- La gestió de residus com a subproductes queda **exempta** pel que fa a la formalització de la Fitxa d'Acceptació, el Full de seguiment i a la utilització d'un transportista autoritzat.
- Les empreses productora i receptora del residu indicaran a la seva **Declaració anual de residus industrials (DARI)** la gestió d'aquest residu com a SUBPRODUCTE a l'apartat corresponent.

CONTRACTE PER A LA GESTIÓ DE RESIDUS COM A SUBPRODUCTE

A lloc, de mes de 20 .

REUNITS

D'una part, el/la senyor/a nom del representant legal, amb DNI DNI, en la seva qualitat de representant de l'empresa nom de l'empresa productora del residu, amb seu social a adreça i municipi, amb NIF NIF i codi de productor de l'Agència de Residus de Catalunya codi productor.

D'altra banda, el/la senyor/a nom del representant legal, amb DNI DNI, que actua en nom de representació de l'empresa nom de l'empresa receptora del residu, amb seu social a adreça i municipi, amb NIF NIF i codi de productor de l'Agència de Residus de Catalunya codi productor.

Ambdues parts es reconeixen mútuament la competència i capacitat legal suficient per obligar les seves respectives empreses, i acorden voluntàriament el present contracte.

EXPOSEN

Que, a fi d'assolir els objectius fixats a la Llei 6/1997 de 15 de juliol, reguladora dels residus, concretament el que s'estableix en l'article 20, de la Llei 15/2003, de 13 de juny, modificació de l'anterior i d'acord amb l'article 29 del Decret 93/1999, de 6 d'abril, sobre procediments de gestió de residus, és voluntat de les parts celebrar un contracte per a la gestió del residu com a subproducte.

Les dades d'aquest residu són les següents:

Descripció: **descripció**

Codi del Catàleg Europeu de Residus: **codi**

Composició analítica (adjuntar analítica de un laboratori acreditat, si s'escau):

composició analítica

Descripció del procés productiu o generador del residu: **descripció procés**

Quantitat anual que se'n genera: **quantitat**

Descripció del procés receptor del residu: **descripció procés**

Descripció de la primera matèria substituïda: **descripció matèria**

Consum previst del residu: **consum previst**

Forma i condicions de lliurament: **condicions de lliurament**

Que, d'acord amb tot això, les parts han arribat a un acord per subscriure el present contracte, que es regirà per les següents:

Els models estan disponibles a la pàgina web de l'ARC

Tramitació del subproducte (amb altres CCAA)

RESIDU	PRODUCTOR	RECEPTOR	QUINA DOCUMENTACIÓ CAL?
NO PERILLÓS PERILLÓS	CATALUNYA	ALTRES CCAA	<p><u>-NO S'HA DE SOL-LICITAR L'AUTORITZACIÓ DE LA GESTIÓ COM A SUBPRODUCTE</u></p> <ul style="list-style-type: none">-La CCAA receptora és la que s'ha de pronunciar expressament sobre aquesta gestió i autoritzar a l'empresa receptora (ja que no és un gestor).-El productor ha de notificar el transport, en el cas del perillosos al MIMAM que ho notificarà a l'ARC i en el cas dels no perillosos a l'ARC (adjuntant si és possible el 'permís' o autorització de la CCAA receptora).
NO PERILLÓS PERILLÓS	ALTRES CCAA	CATALUNYA	<p><u>SOL-LICITAR AUTORITZACIÓ DE LA GESTIÓ COM A SUBPRODUCTE</u></p> <ul style="list-style-type: none">-Fer la notificació del trasllat a l'ARC-L'ARC autoritzarà la gestió com a subproducte condicionada a que la CCAA competent autoritzi el transport.-Fer la notificació del trasllat al MIMAM en el cas de RP (que ho notificarà a l'ARC)

Residus industrials declarats en funció del tractament segons declaració 2008

Tota Catalunya

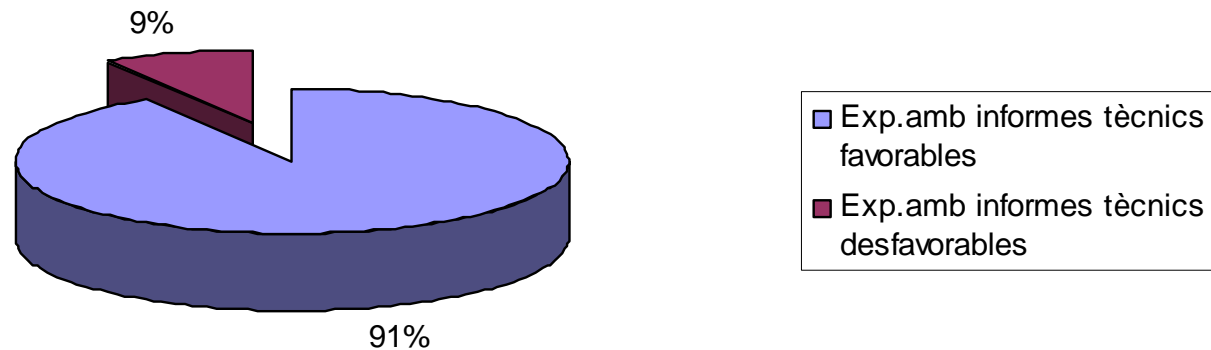
Tipus de tractament	Perillosos	No perillosos	Total	%
Valorització energètica	25.065	30.703	55.767	1,1
Valorització en origen	91.593	216.359	307.952	6,05
Valorització externa	234.090	2.859.169	3.093.259	60,81
Subproducte	23.039	302.765	325.804	6,41
Emmagatzematge	5.250	21.508	26.758	0,53
Fisicoquímico-biològic-depuradora	89.089	84.116	173.205	3,41
Deposició controlada	63.276	886.471	949.747	18,67
Incineració	104.916	11.822	116.738	2,29
Gestió insuficient	1.154	5.175	6.328	0,12
Gestió no especificada	5.505	25.650	31.154	0,61
TOTAL	642.975	4.443.738	5.086.713	100

Totes les dades són en tones

-El 6,05% dels residus industrials declarats (DARI 2008) s'han gestionat com a subproductes. Representen 325.804 tones de residus.

-L'any 2009 hi ha hagut un total de 100 sol·licituds de gestió de residus com a subproductes.

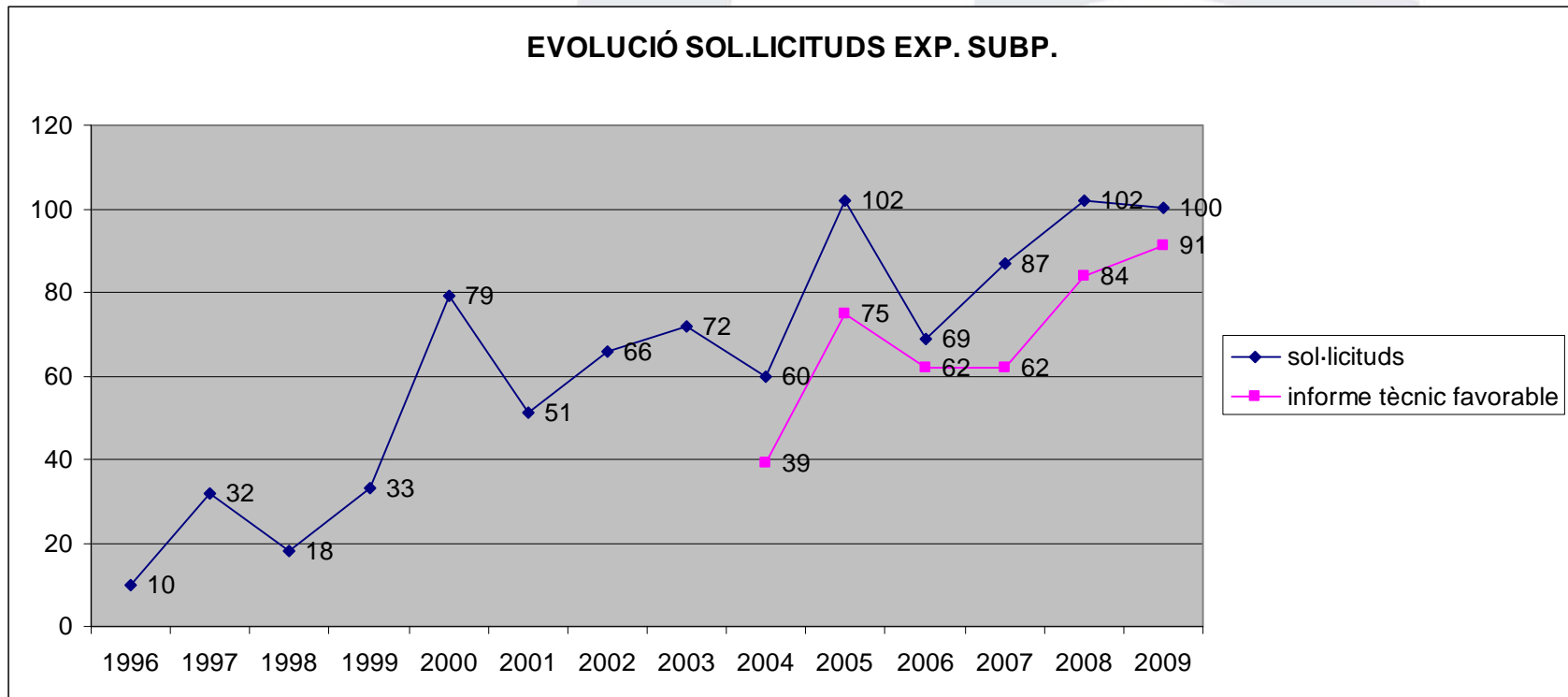
GESTIÓ RESIDUS COM A SUBPRODUCTES 2009

Els subproductes a Catalunya

-L'evolució de les sol·licituds els darrers anys ha passat per alts i baixos, però amb una tendència alcista els últims anys (passant de les 69 de l'any 2006 a les 100 de l'any 2009).

Els subproductes a Catalunya

Residus talc

Rapa de raïm

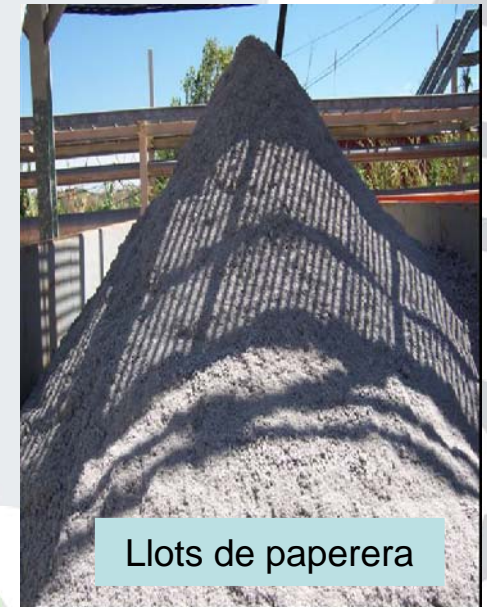
Ceràmica sanitària

Rapa de raïm

Sorres foneria

Llots de paperera

Exemples de gestió de residus com a subproductes:

1. Pintura en pols residual de cabines de pintura per a la fabricació de pintures i vernissos.
2. Llots de tractament de plantes potabilitzadores d'aigua per a la fabricació d'àrids i restauració d'activitats extractives.
3. Rebuigs de diferents processos de la indústria alimentària (blat de moro, patates, galetes, líquids ensucrats, etc.) per a l'alimentació animal en substitució d'algun dels components dels pinsos.
4. Llots de tractament d'aigües residuals de la indústria paperera com a valorització material en fabricació de maons (valorització material i energètica).
5. Lletada de cal procedent de la fabricació d'acetilè gas per a processos de depuració d'aigües o de fabricació de ciment.

Confusions i dubtes més freqüents:

- Existència d'**altres normatives** que fan referència a subproductes (Reglament 1774/2002/CE de subproductes animals no destinats al consum humà)
- **Denominacions diferents**: subproductes, co-productes, productes secundaris, productes intermitjos, etc.
- Inexistència en **altres normatives estatals** de la definició de subproducte
- Desconeixement de la figura del subproducte com a **residu** (no és un residu, me'l paguen, sempre li hem dit així, etc.)
- Confusió a l'hora de declarar-lo o no a la **DARI** (Declaració anual de residus industrials)

1) Avantatges Ambientals

- Consumim menys recursos/matèries primeres i l'energia corresponent per transformar-los (estalvi emissions CO₂).
- Valoritzem els residus.
- No omplim dipòsits de residus ni realitzem operacions prèvies de tractament d'aquests residus (que ambientalment poden tenir forts impactes).
- Complim objectius de minimitzar residus si tenim sistemes de gestió mediambiental (ISO o EMAS) a l'empresa
- Gestió més sostenible i canvi en la mentalitat de l'empresari
(residu=recurs=subproducte)

2) Avantatges econòmics i de gestió

- Com a productor al tractar-lo com un recurs podem tenir uns ingressos per la seva gestió i com a receptor un estalvi en l'adquisició de matèries primeres.
- Com a productor ens evitem el cost de la tramitació administrativa, el transport i el tractament en instal·lacions de gestió de residus.
- La gestió dels residus com a subproductes queda exempta pel que fa a la formalització de la Fitxa d'acceptació, el Full de seguiment i a la utilització d'un transportista autoritzat.

ON TROBAR ELS SUBPRODUCTES?

- Des de l'any 1991 existeix un **conveni entre l'ARC i el Consell General de Cambres de Catalunya** amb la finalitat de fomentar la figura del subproducte entre les empreses de Catalunya. El conveni preveu:
- La supervisió de les activitats de la **Borsa de Subproductes de Catalunya** (BSC)
- L'edició, distribució i finançament d'un **butlletí en paper i format electrònic** amb els anuncis de la Borsa de Subproductes de Catalunya i un cas pràctic d'utilització de residus com a subproducte.

ABRIL 2010

BSC BUTLLETÍ

BORSA DE SUBPRODUCTES DE CATALUNYA

Consell General de Cambres de Catalunya

Agència de Residus de Catalunya

Generalitat de Catalunya Departament de Medi Ambient

05.05.10

5a JORNADA: LA GESTIÓ DE RESIDUS COM A SUBPRODUCTES. CASOS PRÀCTICS

RUNES I MINERIA

ANIMALS I VEGETALS

PETROLIER I OLIS

FERRALLA I ESCÒRIA DE SIDERÚRGIA

DIVERSOS

ENVASOS I EMBALATGES

MAIG 2009

BSC BUTLLETÍ

BORSA DE SUBPRODUCTES DE CATALUNYA

Consell General de Cambres de Catalunya

Agència de Residus de Catalunya

Generalitat de Catalunya Departament de Medi Ambient i Habitatge

5.05.10

Cosmocaixa Barcelona (Auditori) Museu de la Ciència de l'Obra Social 'La Caixa'

C/ Isaac Newton, 26
08022 BARCELONA

QUÍMIC

PLÀSTIC

METÀL·LIC

PAPER I CARTRÓ

FUSTA

TÈXIL

GOMA I CAUTXÚ

VIDRE

CUIR I PELL

RUNES I MINERIA

ANIMALS I VEGETALS

PETROLIER I OLIS

FERRALLA I ESCÒRIA DE SIDERÚRGIA

DIVERSOS

ENVASOS I EMBALATGES

RECULL DE CASOS PRÀCTICS

SOBRE LA GESTIÓ DE RESIDUS COM A SUBPRODUCTES

Consell General de Cambres
de Catalunya

Agència de
Residus de
Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

L'ARC disposa d'una convocatòria de subvencions destinades a impulsar el consum de matèries recuperades i subproductes.

Convocatòria de subvencions destinades a impulsar el consum de matèries recuperades i subproductes (2010-2013)
(Resolució MAH/3398/2009 de 26 de novembre)

Títol:	Convocatòria de subvencions destinades a impulsar el consum de matèries recuperades i subproductes (2010-2013)
Beneficiari:	Petites i mitjanes empreses
Resolució / Publicació:	Resolució MAH/3398/2009, de 26 de novembre de 2009 / DOGC 5521 - 07/12/2009 (arxiu PDF 450 KB)
Descripció actuacions:	<p>Les actuacions que podran ser objecte de la present convocatòria són les següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La inversió en equips o instal·lacions que comportin un canvi total o parcial del procés que permeti el consum de material recuperat i/o subproductes. - La inversió en modificacions o instal·lacions complementàries que permetin el consum de material recuperat i/o subproductes sense que comportin una variació del procés industrial. A l'efecte d'aquest apartat, s'entenen inclosos les inversions que permetin la preparació del material recuperat. - En el cas de les empreses de nova construcció que utilitzin matèries recuperades o subproductes, només és objecte de subvenció la part de la inversió corresponent a les instal·lacions específicament destinades a possibilitar la utilització d'aquests materials en el procés productiu. - Les despeses derivades per la realització de serveis puntuals externs de consultoria i assistència.
% Subvenció:	<p>- Dinerària</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per a les actuacions emmarcades en la base 3.1.a), b) i c) d'aquesta convocatòria, el 35% dels costos subvencionables. La intensitat de l'ajuda es pot incrementar addicionalment en un 20% en cas de petites empreses i en un 10% en cas de mitjanes empreses, amb un límit màxim de cent mil (100.000,00) euros. - Per a les actuacions emmarcades en la base 3.1.d) d'aquesta convocatòria, el 50% del cost dels serveis, amb un límit màxim de cent mil (100.000,00) euros.
Pressupost:	474.144,00 €
Termini sol·licituds:	El termini és fins el 07.02.10
Models:	<ul style="list-style-type: none"> - Els models de sol·licitud es poden presentar telemàticament o en paper, en tots dos casos cal omplir les dades de tots els formularis de la convocatòria. - Per fer la presentació telemàtica cal disposar d'una signatura electrònica (idCAT o DNI electrònic). - Si la presentació és en paper cal omplir i signar tots els formularis de la convocatòria i presentar-ho juntament amb la instància i de la documentació annexa necessària al registre de l'Agència de Residus de Catalunya. - Per omplir els formularis cal que deseu els formularis al vostre ordinador i després accedir a l'editor de convocatòries, on podreu obrir els formularis desats. - Per a més informació podeu consultar les instruccions detallades... <p> Model d'instància per a la presentació en paper (arxiu WORD 150 KB)</p> <p> Model de sol·licitud (arxiu PDF 500 KB) Per omplir el formulari cal desar l'arxiu a l'ordinador i utilitzar l'editor de convocatòries. Si feu servir l'Acrobat Reader no podreu desar les dades.</p> <p> Model de declaració: Informació relativa a la condició de PIME (arxiu PDF 530 KB) Per omplir el formulari cal desar l'arxiu a l'ordinador i utilitzar l'editor de convocatòries. Si feu servir l'Acrobat Reader no podreu desar les dades.</p>
Accés a	Editor de convocatòries i a la tramesa telemàtica
Resolució atorgament	-

ARC

Els beneficiaris són PIMES i es disposa de **474.144 €** per l'any 2010. Les **actuacions** que poden ser objecte de convocatòria són:

- **Inversió en equips o instal·lacions** que comportin un canvi total o parcial del procés que permeti el consum de material recuperat i/o subproductes.
- La **inversió en modificacions o instal·lacions complementàries** que permetin el consum de material recuperat i/o subproductes sense que comportin una variació del procés industrial.
- En el cas de les empreses de nova construcció que utilitzin matèries recuperades i/o subproductes, la part de la inversió corresponent a les **instal·lacions específicament destinades** a possibilitar la utilització d'aquests materials en el procés productiu.
- Les despeses derivades per la realització de serveis puntuals externs de **consultoria i assistència**.

Per a la convocatòria de l'any 2010 s'han presentat 19 sol·licituds

Àrea de Prevenció i Foment del Reciclatge

Agència de Residus de Catalunya

C/ Dr. Roux, 80 • 08017 Barcelona

Tel. +34 935 673 300 Fax. +34 935 673 305

<http://www.arc.cat>

imateo@gencat.cat